

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U004422

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 07-08-2026

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ ДПУ № 1319 від 28.09.2026

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гончаренко Артем Вадимович

2. Artem V. Honcharenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5652-4482

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Право

Дата захисту: 10-09-2026

Спеціальність за освітою: Право

Місце роботи здобувача: ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "СПОРТ СТАФФ ЮА"

Код за ЄДРПОУ: 44845747

Місцезнаходження: вул. Руденко Лариси, буд. 6А, Київ, 02141, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 16815

Повне найменування юридичної особи: Державний податковий університет

Код за ЄДРПОУ: 44550814

Місцезнаходження: вул. Університетська, Ірпінь, 08201, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство фінансів України

Ідентифікатор ROR: 004ezwb23

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державний податковий університет

Код за ЄДРПОУ: 44550814

Місцезнаходження: вул. Університетська, Ірпінь, 08201, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство фінансів України

Ідентифікатор ROR: 004ezwb23

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.81.45, 10.81.71, 10.07.61.05

Тема дисертації:

1. Кримінологічна характеристика та запобігання ухиленню від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів); порівняльно-правове дослідження
2. Criminological characteristics and prevention of evasion of taxes, fees (mandatory payments): a comparative legal research

Реферат/анотація:

1. У дисертації досліджено кримінально-правові та кримінологічні засади запобігання ухиленню від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів) в Україні. Обґрунтовано, що суспільні відносини у сфері оподаткування є самостійним об'єктом кримінально-правової охорони, оскільки забезпечують формування дохідної частини бюджетів та фінансову безпеку держави. Встановлено, що в умовах воєнного стану, цифровізації економіки та транснаціоналізації фінансових процесів проблема ухилення від сплати податків набуває особливої актуальності у зв'язку зі зростанням масштабів тінізації економіки, використанням цифрових фінансових інструментів, транскордонних схем мінімізації податкових зобов'язань та підвищенням рівня латентності цього виду злочинності. Запропоновано власне визначення поняття «ухилення від сплати податків», яке слід визначати як умисні дії або бездіяльність платника податків, спрямовані на повне чи часткове невиконання встановленого законом обов'язку щодо сплати податків,

зборів та інших обов'язкових платежів шляхом приховування об'єктів оподаткування, подання недостовірних відомостей, використання протиправних схем або формального використання прогалин податкового законодавства з метою неправомірного зменшення податкових зобов'язань. Крім того, на основі аналізу наукових підходів та практики застосування податкового законодавства сформовано авторську класифікацію ухилення від сплати податків за різними критеріями. Проаналізовано стан наукових досліджень у сфері кримінально-правової протидії ухиленню від сплати податків та встановлено відсутність єдиного підходу до визначення поняття ухилення від оподаткування, його безпосереднього об'єкта, критеріїв розмежування кримінально караного ухилення та правомірної податкової оптимізації, а також системи детермінант податкової деліктності. Виокремлено основні напрями наукових досліджень цієї проблематики: кримінально-правовий, кримінологічний, фінансово-правовий та економіко-правовий. У роботі здійснено комплексне дослідження кримінально-правової характеристики кримінального правопорушення, передбаченого ст. 212 КК України. Проаналізовано об'єктивні та суб'єктивні ознаки складу кримінального правопорушення, досліджено проблеми визначення безпосереднього об'єкта кримінально-правової охорони, особливостей суб'єкта кримінального правопорушення, моменту виникнення податкового обов'язку та системи кваліфікуючих ознак. Обґрунтовано необхідність нормативного уточнення безпосереднього об'єкта кримінального правопорушення шляхом визнання ним не лише встановленого порядку оподаткування, а й фінансових інтересів держави у сфері формування дохідної частини бюджетів та державних цільових фондів. На основі проведеного аналізу уточнено підхід до визначення безпосереднього об'єкта кримінального правопорушення, передбаченого ст. 212 КК України, запропоновано авторську класифікацію способів ухилення від сплати податків залежно від механізму реалізації та характеру протиправної поведінки, а також обґрунтовано необхідність удосконалення системи кваліфікуючих ознак з урахуванням сучасних способів вчинення податкових правопорушень, зокрема використання складних фінансових схем, транскордонних операцій, цифрових інструментів приховування доходів та організованих форм податкової злочинності. За результатами дослідження розроблено проєкт змін до ст. 212 КК України, спрямований на підвищення ефективності кримінально-правової протидії ухиленню від сплати податків та забезпечення більшої визначеності кримінального законодавства у сфері оподаткування, який викладено в окремому додатку до роботи.

2. The dissertation examines the criminal law and criminological principles of preventing tax evasion, fees (mandatory payments) in Ukraine. It is substantiated that social relations in the field of taxation are an independent object of criminal law protection, as they ensure the formation of the revenue part of budgets and the financial security of the state. It is established that in conditions of martial law, digitalization of the economy and transnationalization of financial processes, the problem of tax evasion becomes particularly relevant due to the growth of the scale of the shadow economy, the use of digital financial instruments, cross-border schemes for minimizing tax liabilities and an increase in the level of latency of this type of crime. The author proposes a definition of the concept of "tax evasion", which should be defined as intentional actions or inaction of a taxpayer aimed at full or partial non-fulfillment of the statutory obligation to pay taxes, fees and other mandatory payments by concealing objects of taxation, submitting false information, using illegal schemes or formally using loopholes in tax legislation in order to illegally reduce tax liabilities. In addition, based on the analysis of scientific approaches and the practice of applying tax legislation, an author's classification of tax evasion was formed according to various criteria. The state of scientific research in the field of criminal law counteraction to tax evasion was analyzed and the absence of a single approach to defining the concept of tax evasion, its direct object, criteria for distinguishing criminally punishable evasion and lawful tax optimization, as well as a system of determinants of tax delinquency was established. The main directions of scientific research on this issue are identified: criminal law, criminological, financial law and economic law. The work has carried out a comprehensive study of the criminal law characteristics of a criminal offense, provided for in Art. 212 of the Criminal Code of Ukraine. The objective and subjective features of the composition of a criminal offense have been analyzed, the problems of determining the direct object of criminal law protection, the features of the subject of a criminal offense, the moment of the occurrence of a tax obligation and the system of qualifying features have been investigated. The need for

regulatory clarification of the direct object of a criminal offense by recognizing it not only as the established procedure for taxation, but also as the financial interests of the state in the sphere of forming the revenue part of budgets and state trust funds has been substantiated. Based on the analysis, the approach to determining the direct object of a criminal offense, provided for in Art. 212 of the Criminal Code of Ukraine, the author's classification of tax evasion methods is proposed depending on the mechanism of implementation and the nature of the illegal behavior, and the need to improve the system of qualifying features is also substantiated, taking into account modern methods of committing tax offenses, in particular the use of complex financial schemes, cross-border transactions, digital tools for concealing income and organized forms of tax crime. Based on the results of the study, a draft amendment to Art. 212 of the Criminal Code of Ukraine was developed, aimed at increasing the effectiveness of criminal law counteraction to tax evasion and ensuring greater certainty of criminal legislation in the field of taxation, which is set out in a separate appendix to the work. The dissertation develops a criminological classification of tax evasion methods according to various criteria, and also proposes a typology of persons who commit the relevant criminal offenses. It is proven that the dominant type is the rational-economic type of offenders, whose activities are conscious, systematic and economically justified. A significant proportion of the systemic (organized) type indicates the presence of complex tax evasion schemes, which requires increasing the efficiency of financial control and improving the mechanisms for detecting such offenses. Based on the analysis of statistical data, materials of criminal proceedings and the results of surveys of investigators, prosecutors and judges, a high level of latency of tax crime, the difficulty of proving such criminal offenses and a tendency to complicate tax evasion mechanisms have been established.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Гончаренко А. В., Бірюкова І. Г. Запобігання ухиленню від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів) в Україні: зарубіжний досвід. Ірпінський юридичний часопис. 2023. Вип. 3 (12). С. 201-210. URL: <https://ojs.dpu.edu.ua/index.php/irplegchr/article/view/138/137>.
- Гончаренко А. В. Латентність ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів): поняття, причини виникнення та методи запобігання. Ірпінський юридичний часопис. 2024. Вип. 4 (17). С. 53-66. URL: <https://ojs.dpu.edu.ua/index.php/irplegchr/article/view/309/320>.
- Гончаренко А. В. Запобігання ухиленню від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів) під час війни в Україні. Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». 2025. Випуск 3. С. 51-55. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2025/08/9-2.pdf>.
- Гончаренко А., Грицюк І. Деформації у сприйнятті податків, зборів (обов'язкових платежів) як суб'єктивні детермінанти злочину, передбаченого статтею 212 КК України. Фінансова політика: теоретичні та практичні аспекти юридичної науки. Збалансування приватних прав та публічного інтересу в умовах воєнного стану: збірник тез VII Міжнародної науково-практичної конференції, Ірпінь, 3 квітня 2025. Ірпінь: Державний податковий університет, 2025. С. 48-51. URL: https://dpu.edu.ua/images/2025/Photo_dlya_novyn_2025/Naukovi%20zahodi/06%20cerven%20Naukovi%20za
- Гончаренко А. В. Досвід окремих країн щодо запобігання ухиленню від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів). Актуальні дослідження правової та історичної науки. Випуск 73: матеріали Міжнародної наукової інтернет-конференції (м. Тернопіль, Україна, м. Ополе, Польща, 12 – 13 квітня

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0121U110768

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бірюкова Інна Георгіївна

2. Inna H. Biriukova

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3320-5822

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний податковий університет

Код за ЄДРПОУ: 44550814

Місцезнаходження: вул. Університетська, Ірпінь, 08201, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство фінансів України

Ідентифікатор ROR: 004ezwb23

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тимчишин Андрій Михайлович

2. Andrii M. Tymchyshyn

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9591-8273

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Заклад вищої освіти "Відкритий міжнародний університет розвитку людини "Україна"

Код за ЄДРПОУ: 30373644

Місцезнаходження: вул. Львівська, Київ, 03115, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Леган Ірина Миколаївна

2. Iryna M. Lehan

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2933-4971

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний університет "Житомирська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 05407870

Місцезнаходження: вул. Чуднівська, Житомир, Житомирський р-н., 10005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: 04r5xzk86

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Павлюх Ольга Анатоліївна

2. Olha A. Pavliukh

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7850-8977

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний податковий університет

Код за ЄДРПОУ: 44550814

Місцезнаходження: вул. Університетська, Ірпінь, 08201, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство фінансів України

Ідентифікатор ROR: 004ezwb23

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Омельчук Любов Василівна

2. Liubov V. Omelchuk

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0002-4413-0272

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний податковий університет

Код за ЄДРПОУ: 44550814

Місцезнаходження: вул. Університетська, Ірпінь, 08201, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство фінансів України

Ідентифікатор ROR: 004ezwb23

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Лисенко Володимир Васильович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Лисенко Володимир Васильович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Грицюк Ігор Васильович

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна